

Nebojte se a věřte

CB Královopolská, 26.1.2020

3:20 na půlstranu, tj. 6 půlstran na 20 minut

1. čtení: Mk 16, 14 – 20

Konečně se zjevil samým jedenácti, když byli u stolu; káral jejich nevěru a tvrdost srdce, poněvadž nevěřili těm, kteří ho viděli vzkříšeného. ¹⁵ A řekl jim: "Jděte do celého světa a kažte evangelium všemu stvoření. ¹⁶ Kdo uvěří a přijme křest, bude spasen; kdo však neuvěří, bude odsouzen. ¹⁷ Ty, kdo uvěří, budou provázet tato znamení: Ve jménu mém budou vyhánět demony a mluvit novými jazyky; ¹⁸ budou brát hady do ruky, a vypijí-li něco smrtícího, nic se jim nestane; na choré budou vzkládat ruce a uzdraví je." ¹⁹ Když jim to Pán řekl, byl vzat vzhůru do nebe a usedl po pravici Boží. ²⁰ Oni pak vyšli, všude kázali; a Pán s nimi působil a jejich slovo potvrzoval znameními.

2. čtení: Sk 27,18 – 28,10

Protože jsme byli prudce zmítáni bouří, lodníci druhý den vyhazovali do moře náklad, aby lodi ulehčili; ¹⁹ a třetí den vlastníma rukama hodili do moře lodní výstroj. ²⁰ Po mnoho dní se neukázalo ani slunce ani hvězdy. Prudká bouře nepřestávala a již jsme ztráceli všechnu naději, že se zachráníme. ²¹ Když už nikdo neměl ani pomýšlení na jídlo, šel Pavel mezi lodníky a řekl jim: "Měli jste mě poslechnout a neopouštět Krétu, a mohli jste si ušetřit toto nebezpečí a škodu. ²² Ale teď vás vyzývám, abyste neztráceli naději, neboť nikdo z vás nepřijde o život, jenom loď vezme za své. ²³ Dnes v noci ke mně přišel anděl od Boha, kterému patřím a kterému sloužím, ²⁴ a řekl mi: 'Neboj se, Pavle, ty se před císaře dostaneš. A Bůh ti daroval všechny, kdo jsou s tebou na lodi.' ²⁵ Buďte proto dobré mysli. Věřím Bohu, že tomu bude tak, jak mi oznámil. ²⁶ Máme se dostat k nějakému ostrovu." ...

³⁰ Když se lodníci pokoušeli utéci z lodi a spustili záchranný člun na hladinu pod záminkou, že chtějí spustit kotvy také z přídi, ³¹ řekl Pavel důstojníkovi a vojákům: "Nezůstanou-li oni na lodi, nemáte ani

vy naději na záchranu." ³² Tu vojáci přesekli lana u člunu a nechali ho uplavat. ³³ Než se začalo rozednívat, vybízel Pavel všechny, aby pojedli. Privil: "Už čtrnáct dní čekáte na záchranu, nic nejíte a jste o hladu. ³⁴ Proto vás vybízím, abyste pojedli. Je to potřebí k vaší záchraně. Neboť nikdo z vás nepřijde ani o vlas na hlavě." ...

⁴¹ Najeli však na mělčinu a uvízli s lodí. Příklad se zabořila a nemohla se pohnout a zád se bortila pod náparem vlnobití. ⁴² Vojáci chtěli vězně zabít, aby některý neutekl, až doplave na břeh. ⁴³ Ale důstojník chtěl zachránit Pavla, a proto jim v jejich úmyslu zabránil. Pak dal rozkaz, aby ti, kdo umějí plavat, první skočili do vody a plavali k zemi ⁴⁴ a ostatní aby se zachránili na prknech nebo troskách lodi. Tak se všichni dostali na břeh živi a zdraví.

^{28:1} Když jsme se zachránili, dověděli jsme se, že se ten ostrov jmenuje Malta. ² Domorodci se k nám zachovali neobyčejně laskavě. Zapálili hranici dříví a všechny nás k ní pozvali, protože začalo pršet a bylo zima. ...

⁷ Blízko toho místa měl své statky správce ostrova Publius. Ten nás přijal a tři dni se o nás laskavě staral jako o své hosty. ⁸ Publiův otec ležel s horečkou a úplavicí. Pavel přišel k němu, pomodlil se, vložil na něj ruce a uzdravil ho. ⁹ A potom začali přicházet i jiní nemocní z ostrova a Pavel je uzdravoval. ¹⁰ Štědře nás obdarovali, a když jsme měli odjíždět, přinesli nám, co jsme potřebovali na cestu.

Text kázání: Sk 27,23 – 24

Dnes v noci ke mně přišel anděl od Boha, kterému patřím a kterému sloužím, ²⁴ a řekl mi: 'Neboj se, Pavle, ty se před císaře dostaneš. A Bůh ti daroval všechny, kdo jsou s tebou na lodi.'

„*Neboj se*“ slova v Bibli mnohokrát opakovaná. „*Neboj se, Maria, vždyť jsi našla milost u Boha.*“ (Lk 1,30) slyšela matka našeho Pána Ježíše Krista od anděla. „*Josefe, syny Davidův, neboj se přijmout Marii, svou manželku; neboť co v ní bylo počato, je z Ducha svatého.*“ (Mt 1,20) slyšel svatý Josef ve snu. „*Neboj se, Zachariáš, neboť tvá prosba byla vyslyšena; tvá manželka Alžběta ti porodí syna a dáš mu jméno Jan.*“ (Lk 1,13) slyšel Zachariáš, otec Jana Křtitele. „*Nebojte se, hle, zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všechny lid.*“ (Lk 2,10) slyšeli pastýři na betlémských kopcích. „*Neboj se, jen věř!*“ (Mk 5,36) slyší představený synagogy, jehož dcera právě zemřela. A tak bych mohl pokračovat.

Strach znají všichni lidé, od nemluvňat až po lidi na konci své životní pouti. Tedy až na nepatrné výjimky jako např. František Nebojsa z půvabné Werichovy knihy Fimfárum.

Psychologie nás poučí, že strach je reakce na hrozící nebezpečí. Člověk zbledne, chvěje se, zrychleně dýchá, buší mu srdce. Tak je to zařízeno, aby se člověk připravil na útěk nebo obranu před skutečným hrozícím nebezpečím. Díky strachu utíká tak rychle, že uteče i šelmě, která na něj vyskočí z křoví. Tak to po tisíciletí funguje.

Jenomže, známe to ze zkušenosti, strach je někdy ochromující. Jdeme temnou ulicí a blížíme se k domovním dveřím, kroky za námi nás nutí ke spěchu. A pak v hrůze ne a ne zasunout klíč do zámku. Strach často naopak ochromuje. A co víc, strach sice motivuje k vyhnutí se nebezpečí nebo k útěku před ním, ale kde to není možné, tam se často strach mění na agresi A nezřídka jde o pouze domnělé nebezpečí. Strach z

uměle vytvořeného nebezpečí je významným nástrojem politiků. Co s tím? Co dělat se strachem?

Dnes se nám nabízí hledat odpověď v příběhu sv. Pavla, ve vyprávění o ztroskotání lodi u ostrova Malta. Pavel je odvážen do Říma jako vězeň. Byl přidělen do transportu vězňů, kterému velel důstojník Julius. Plavba se protáhla, počasí nebylo příznivé a Pavel varoval, že již minula doba příhodná k plavbě po moři a další cesta by byla nebezpečná. Důstojník ovšem věřil více kormidelníkovi, rozhodl v cestě pokračovat a přezimovat ve Foiniku, v přístavu na pobřeží Kréty, který je dodnes jediným bezpečným přístavem v kterékoli roční době. Dnes má to místo jméno Loukro.

Do tohoto přístavu ovšem nedopluli. Když obeplouvali Krétu, „*přihnal se bouřlivý vítr od severovýchodu a opřel se do lodi tak, že ji nemohli ovládat*“. Pak se po mnoho dní neukázalo ani slunce ani hvězdy, prudká bouře neustávala a lidé na lodi ztráceli jakoukoli naději, že se zachrání. Ostrov Malta, u kterého nakonec loď ztroskotala je zhruba 1000 km východně od Kréty. Dva týdny v bouři, tisíc kilometrů po moři.

V příběhu následuje poměrně podrobný popis, jakých záchranných prací je třeba na lodi v bouři: vytáhnout záchranný člun na palubu, převázat, zpevnit loď lany, stáhnout plachty a když je moc zle, a to bylo, vyhodit do moře lodní výstroj a pak i náklad, aby byla loď lehčí. A měřit olovní hloubku dna. Moudré rady do života – nás ale v tuto chvíli budou víc zajímat lidé na lodi a jejich vztahy. A také jejich strach.

Byla to různorodá společnost, těch 276 lidí na lodi. Byl tam **římský důstojník a jeho vojáci**. Ti měli moc a autoritu, ale byli závislí na schopnostech a zkušenostech jiné skupiny, totiž **námořníků**. A pak tam byli vězni. I když vystrašení byli všichni, nejzranitelnější byli **vězni držení v řetězech**.

Ty tři skupiny ne sebe hleděly díky strachu nevraživě a podezíravě

a každý v tom strachu hleděl zachránit sám sebe bez ohledu na druhé. Když olovnice ukazovala zmenšující se hloubku a tedy blízkost pevniny, chtěli námořníci pod záminkou kotvení lodi spustit záchranný člun, z lodi uprchnout a nechat ostatní, tedy vojáky a vězně, jejich osudu. Svoji pozorností a radou tomu Pavel zabránil.

Když pak najela loď na mělčinu a bortila se pod náporu vln, chtěli vojáci vězně pobít, aby některý neutekl, až doplave na břeh. Možná proto, že za ně měli odpovědnost, ale možná také proto, že se jich báli. Vždyť to byli zločinci.

Co s takto různorodou a zároveň vystrašenou společností? A zde se ukázalo, jak důležitá byla přítomnost Pavla, přestože byl v roli vězně a v řetězech. Pavel zachoval klid a rozvahu, byl příkladem klidu a pokoje.

Proč tomu tak bylo? Příběh nezdůrazňuje jeho statečnost a odvahu (aniž bychom mu tyto vzácné vlastnosti upírali). ***Dnes v noci ke mně přišel anděl od Boha, kterému patřím a kterému sloužím, ²⁴ a řekl mi: 'Neboj se, Pavle, ty se před císaře dostaneš. A Bůh ti daroval všechny, kdo jsou s tebou na lodi.'*** ²⁵ ***Bud'te proto dobré mysli, říká Pavel, věřím Bohu, že tomu bude tak, jak mi oznámil.***

To byl ten důvod Pavlova klidu. Věřil, ba troufám si říct že věděl, že není v rukách neosobního osudu a hříčkou mořských vln, ale že je v rukách všemocného, moudrého a laskavého Boha. A tento klid dokázal předat lidem na lodi. To je to, co dokáže oslovit dnešního člověka.

„*Čím to je, že jste tak klidný*“ jmenuje se knížka rozhovorů s knězem Václavem Dvořákem, který byl 7 let vězněm komunistického režimu, 16 měsíců držen v samovazbě a brutálně vyslýchán v Ruzyni.

Ještě jedné věci si můžeme všimnout. Pavel na rozdíl od ostatních nemyslel jen na svoji záchranu. Nechtěl se vetřít na záchranný člun spolu s námořníky, naopak, poradil přeseknout lana a nechat záchranný člun uplavat.

Když už čtrnáct dnů lidé na lodi nic nejedli, Pavel je všechny povzbuzoval aby pojedli a ujist'oval je, že záchrana je blízko a že se všichni zachrání. Byl na té lodi jakýmsi sjednocujícím prvkem. ***„Vzdal přede všemi díky Bohu, lámal jej a začal jíst. Všichni nabyli dobré mysli a přijali pokrm.“*** – nelze si nevšimnout jakéhosi náznaku slavení poslední Kristovy večeře. ***„Pak vzal (Ježíš) chléb, vzdal díky, lámal a dával jim se slovy: "Toto je mé tělo, které se za vás vydává. To číňte na mou památku."“*** (Lk 22,19).

Potom loď uvázla na mělčině, vlnami byla zničena a všechno zboží, náklad na lodi i loď sama, to vše vzalo za své. Ale všichni doplávali na břeh, nikdo nepřišel o život. Přesně tak, jak to přijal Pavel od Božího anděla a jak to tlumočil lidem na lodi.

Zde se nabízí jedno moudré rčení od zde již zmíněného Jana Wericha, které ovšem nelze citovat v plném znění. Zhruba řečeno, „*Když nejde o život, nejde o nic.*“ Ano, i toto nás učí Pavlův příběh.

Co bylo dál, to je neméně pozoruhodné. Objevuje se další skupina naší nesourodé společnosti, totiž **domorodci, obyvatelé ostrova Malta.** Zachovali se k k našim ztroskotancům, vypadajícím jako imigranti vytažení z moře, neobyčejně laskavě. Všichni, kteří byli na palubě lodi sedí teď společně kolem ohně, stírají se rozdíl mezi vojáky, námořníky i vězni, všichni jsou stejně mokří a zkřehlí zimou. Díky pohostinnosti místních, kteří jim možná ani nerozumí a kteří by z nich mohli mít oprávněný strach, se mohou ohřát u ohně, najíst se a pak být tři dny hosty u správce ostrova, než se pak po třech měsících vydají na další cestu.

Stojí před námi úkol. Být posly pokoje, pomáhat lidem překonávat strach, dodávat naději. Po vzoru sv. Pavla. K tomu ale nejprve potřebujeme vyrovnat se s vlastním strachem.

K příběhu, o kterém dnes přemýšlíme, přidejme ještě radu apoštola

Jana: **Láska nezná strach; dokonalá láska strach zahání, vždyť strach působí muka, a kdo se bojí, nedošel dokonalosti v lásce.** (1J 4,18). Láska léčí strach. Ale jak a jaká láska?

Boží láska, která nás ujišťuje o tom, že jsme očekáváni a že se na nás Pán Ježíš těší, zbavuje strachu z vážné nemoci a z konce naší pozemské cesty.

Jistota, že Pán Bůh miluje naše děti ještě mnohem větší láskou než dokážeme my sami, nás zbavuje strachu o budoucnost našich dětí.

Boží láska k nám a naše láska k Bohu způsobuje, že se nebojíme se o sebe a nacházíme cestu k bližním.

Naše láska k bližním inspirovaná Boží láskou působí, že se nebojíme dotknout se bezdomovce tak, jako se Ježíš dotýkal malomocných.

Vědomí, že nejsme hříčkou v rukách osudu, ale že všechno má pod kontrolou náš milosrdný a laskavý nebeský Otec, nás zbavuje strachu před lidmi jiných kultur ba dokonce i jiné víry.

Dokonalá láska strach zahání.

Když večer ukládáme malé dítě do postýlky a zhasneme, někdy se rozpláče strachem. Je málo platné říkat mu „*neboj se*“ Pomůže, když zůstaneme s ním. Ježíš nám říká: „***Nebojte se.***“ Ale nejen to. Také říká „***já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.***“ (Mt 28,20)

A ještě něco: Právě končící týden byl týdnem modliteb za jednotu křesťanů. I zde hraje svou roli strach. Strach z těch, kteří prožívají svou víru jinak než já. Strach, aby někdo nezpochybnil moji víru, neotrásl jejími základy. Pokud se úzkostlivě vyhýbám lidem jiného vyznání, jiného způsobu zbožnosti, je tento strach strachem z neznámého.

Kde je pomoc? Dokonalá láska strach zahání. Jsme děti jednoho nebeského Otce, který si přeje, abychom měli dobré vztahy. Ježíš

se vpředvečer svého ukřižování modlí nejen za své učedníky, ale i za ty, kteří skrze jejich slovo uvěří – tedy i za nás: ***aby všichni byli jedno jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni byli v nás, aby tak svět uvěřil, že jsi mě poslal.*** (J 17,21).

Četli jsme v evangeliu slova Pána Ježíše. Pověření: "***Jděte do celého světa a kažte evangelium všemu stvoření. Kdo uvěří a přijme křest, bude spasen.*** (Mk 16,15-16) a možná si říkáme, proč je tak málo těch, kteří uvěří. Snad právě v tom je odpověď: ***aby všichni byli jedno jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni byli v nás, aby tak svět uvěřil, že jsi mě poslal.***

Ekumena neznamena ztrátu identity mé víry, mé zbožnosti. To není smíchání všech křesťanů do jednotné hmoty bez barvy i chuti. Jako když smícháte všechny barvy plastelíny a je z toho nevzhledná hnědá. Všimněme si, Pavel začíná svou řeč na lodi slovy: ***Dnes v noci ke mně přišel anděl od Boha, kterému patřím a kterému sloužím.*** On se nevzdává své víry ani způsobu zbožnosti. On ví komu patří a komu slouží. Přesto nachází společnou řeč se všemi skupinami té nesourodé společnosti, ba dokonce je všechny sjednocuje a vede k záchraně.

Kéž bychom jako křesťané takto působili v naší společnosti. Jako ti, kteří nerozdělují ale spojují, jako ti, kteří zvěstují a přinášají pokoj.

Amen